

הערל פרק שמיני יבמות

עו.

עין משפט נר מצוה

פא א טוע'ע י"ד סימן
רמב"ם סעיף לו
בהג"ה:
פב ב ימי פ"ט מהל'ה
אסורי ביאה הלכה יג
טוע'ע אה"ע סימן ד
סעיף י:

הגהות מהר"ב גרשבורג

א גמ' מלמד שהיה
רחבעם יושב בחקו של
דוד. י"ב ע"י בעשרה
מחמורת האמר אם כל מי
חלק ב' סי' י"ד דף מו
ע"כ ופירוט יד יהודה
שם:

תוספות ישנים

א עי' טעמא דר'
יהודה דלא דרשין ולא
מנחת תמוס דכתיב גבי
מנח' גנים אשר יולדו
המנוב מלוא בלידה א"כ
גלי קרא דנקבות אסורות
ועל חמתין לקמן (טו):
הצד השוה שבהן שאין
ברוב קהל ואל"ת כיון דס"ד
השאה שהיה זה גמור
אמאי מכשיר כ' יוסי בת גר
וגוית' לכהונה שהיה כמו
כן אין ברוב קהל שבאים
מטהם פסולה. דמאי
לכא' השוה שבהן שיש בהם
זר עברה ועדיין לא
מסקינן דאיתיהן עד לקמן.
י"ל דלא שכיב רבי יוסי גר
וגוית' אין ברוב קהל כיון
דלית בהו' זר פנים כמו
באלמנה ל"ג שפילתו
בעברה וחלל יצירתו
בעברה ועמוני אסור
בקהל: מה לכא' השוה
שבהן שיש בהם זר
עברה. ואל"ת ולמא' מנח'
עליון ששאה מנחתים
באלמנה ויחית שאין בהם זר
עברה שהרי לא ביאתם ולא
יחיתם ויו' בעברה ואל"ת
בזה פסולת קהל לא לקהל אף
אם אית' גר עמוני שפילת
בזה לכל הפחות לכהונה ולא
דחי גמ' אמרינן בפרק
עשרה יוחסין. י"ל דלא
שחינת ליה הכא זר השוה
משום שאין שוין מחלל
בזה לכהונה ולא
לקהל ובמנח' פסולה כמו
אף לקהל ואין נראה.
י"ל נראה לר"י יוחנן סבר
כרש"י דלמא' לעיל (טו).
גרי עמוני אין פוסל אשה
בביתא וא"כ איכא למפקר
מה לכא' השוה שבהן שכן
פוסלין אשה בביתא תמא
ר' יוחנן סבר כ' יוחנן בת גר
עמוני ולא קפסיל לה מתי
דינא על כרחי' נר' לנז
לומר דסבר כרש"י דלעיל
דלא לזו הכי הוה פסול לה
ר' יוחנן מדינא דחלל ומנח'
והא דקאמר הכא וזו כר'
יוסי ר"ל לא סבר כ' יוסי
דבת גר וגוית' כשרה
שפילת דבת עמוני כשרה
דמאיכא נזיל לפוסלה אי
מנח' באלמנה וכו' אבל
כרבי יוסי ממש לא סבר
דלא ר' יוסי פליג לעיל
(טו). אדרש"י ור' יוחנן
ס"ל כרש"י כדפרישית:

אם קודם מעשה אמרה שומעין לו. אר"ת דהיינו דוקא היכא
דהוא עצמו נוגע בדבר כגון יתרא שיהיה נר'ך לאותה
הוראה שהרי בת ישי נשא כדכתיב אשר בא אל אביגיל בת נחש
ואמרינן בפ"ק דנצח' בתרא (דף יד. וס) בת מי שמת צעטיו של
נחש וכן בפרק נושאין על האנוסה:

(לקמן דף נח. וס) גבי גר שהעיד על
אשמו ושבעה בניו וצ"פ עשרה יוחסין
(קדושין דף ע:.) גבי עובדא דרז' יהודה
בכל דוכתא דמייית לה היו הן לרייזין
לאותה הוראה אבל אם אין לרייזין
לאותה הוראה שומעין לו אע"פ שלא
אמרה עד שעת מעשה:

בתנאי עמוני ולא עמונית.
וא"ת לר' יהודה תקשי

ליה מצרי ולא מצרית ואמר ר"י דגבי
עמוני ומואבי היה לו לקל' ולתמוז
עמוני ומואב הלכך מדכתיב עמוני
ומואבי אית' לן למדרש דלמעט עמונית
ומואבית קאמי' אבל מצרי א"ת
כותב מצרים היה מאריך יותר והא'
דכתיב אדומי ולא כתיב אדום אגב
מצרי כתיב אדומי א: **הבא** בתיב
בצאתי דוד. אע"פ שזר עצמו
אמרה צרות הקודש אמרו:

מכאן גידול באלמנה מה ר"ג
בז'. תימא דמייית לרבי
יוסי האי דינא דכ"ג באלמנה וחלל
דאפילו לרבי יהודה לית ליה האי דינא
משום דאיכא למיפקר כדפריך הכא
מה להל' השוה שבהן שכן יש בהן זר
עברה כדלמא' בפרק בתרא דקדושין
(דף עט. וס) והוה ליה לאתוי' דינא
דדאין מייני' ר' יהודה דבת גר זכר
בבת חלל זכר מחלל ומנח' ראשון
כדלמא' הסם ומיהו לענין שאר צנות
גרים איכא למימר לית ליה לרבי יוסי
דינא דר' יהודה דלא חשיב ליה זר
השוה שאינו ברוב קהל כיון דגר ראוי
לקהל וכן פירש בקונטרס הסם
ארבי אליעזר בן יעקב דפליג ארבי
יהודה אבל הכא גר עמוני דחשיב
הוא זר השוה כדלמא' הכא כיון דאין
לר' יוסי גבא צקהל קשה למא' לא נזון
לר' יוסי מחלל ומנח' ראשון שפילת
בת עמוני שפילת לכהונה ולא
דחי גמ' אמרינן בפרק
עשרה יוחסין. י"ל דלא
שחינת ליה הכא זר השוה
משום שאין שוין מחלל
בזה לכהונה ולא
לקהל ובמנח' פסולה כמו
אף לקהל ואין נראה.
י"ל נראה לר"י יוחנן סבר
כרש"י דלמא' לעיל (טו).
גרי עמוני אין פוסל אשה
בביתא וא"כ איכא למפקר
מה לכא' השוה שבהן שכן
פוסלין אשה בביתא תמא
ר' יוחנן סבר כ' יוחנן בת גר
עמוני ולא קפסיל לה מתי
דינא על כרחי' נר' לנז
לומר דסבר כרש"י דלעיל
דלא לזו הכי הוה פסול לה
ר' יוחנן מדינא דחלל ומנח'
והא דקאמר הכא וזו כר'
יוסי ר"ל לא סבר כ' יוסי
דבת גר וגוית' כשרה
שפילת דבת עמוני כשרה
דמאיכא נזיל לפוסלה אי
מנח' באלמנה וכו' אבל
כרבי יוסי ממש לא סבר
דלא ר' יוסי פליג לעיל
(טו). אדרש"י ור' יוחנן
ס"ל כרש"י כדפרישית:

אם קודם מעשה. שבת הוראה לידו אמרה ושנאה למלמדיו צנית
המדרש בשם רבו שומעין לו בשעת הוראה ואם לאו אין שומעין לו
שנא מחמת מעשה הבא לידו אמרה: דהא שמואל וצית דינו קיים.
ומילתא דעבירה לגלויי הוא ולא משקר בה: הנה צאכל' דאין דרך
אשה ללאת מציתה: כפנאי. דאיכא

דנפקא ליה מעמוני ואיכא דנפקא
ליה מעל דבר: מוסרות. הן רלוות
שקשרין בהן העול: פסחם. שהתרת
את הנקבות: נעמה. אמו של
רחבעם וממנה ילאו מלכי בית דוד:
נפלאותיה ומחשבותיה אלינו. עלי
ועל רחבעם בן בני חשבת לטובה
כשהתרת את הנקבות: אני אמרתי.
בשעה שנמשחתי עתה צאמי לגדולה
ומקרוצ פסקו לי גדולה זו ולא
ידעתי שמיני אברהם נכתבה עלי
במגילת ספר: צם גר עמוני. קא'
סלקא דעתך עמוני שנתגיירה אשמו
עמו והוראת ולידתה בקדושה: בת
חלל פסולה לכהונה צ' עשרה יוחסין'
ופלוגמא דרבי יהודה ור' יוסי בפרק
עשרה יוחסין: מנא ליה. מנא תיתי
לן האי דמשום דאין ראוי לנצ' צקהל
בזה פסולה יותר משאר גרים הוואיל
ונקבותיהן מותרות: מנא גדול
בזה חללה והואיל ואינו ראוי צה
צתו חללה והואיל לכהונה: מה לר"ג
שכן ציאתו בעצירה. תלמא' צעמוני
שנשא עמונית שאין ציאתו בעצירה:
חלל זכר יוכית. שמונת צבת ישראל
ואין ציאתו צה בעצירה וצמו פסולה
לכהונה: מה לחלל שכן יצירתו בעצירה.
ציאתו אציו ואמו בעצירה תלמא'
צעמוני שאין יצירתו בעצירה: כ"ג
יוכית. שאין יצירתו בעצירה וצמו
מאלמנה פסולה: הדין השוה שבהן
שאינן צרות קהל. אין כשאר רוב
ישראל שהרי יש בכולן זר פגום כהן
גדול ציאתו בעצירה חלל יצירתו
בעצירה עמוני אינו ראוי לנצ' צקהל:
זר עצירה. בת כהן גדול יצירתה
בעצירה צת חלל יצירת אציה בעצירה
תלמא' צעמונית שאין עצירה לא
ביצירתה ולא ביצירת אציה ופשיטא
שכשרה: אמר ליה אין. ולקמן' יליף
מעמוני: צם גר עמוני ומצרי שני.
שנשא צת ישראל וציאתו בעצירה:
דמי

מנא ליה דיליף מכ"ג באלמנה **מה** לר"ג באלמנה שכן ביאתו בעבירה
חלל יוכית מה לחלל שכן יצירתו בעבירה כ"ג יוכית ויחזיר הדין לא
ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שאינו ברוב
קהל ובתו פסולה אף כאן שאינו ברוב קהל ובתו פסולה מה להצד השוה
שבהן שכן יש בהן צד עבירה דלמא **י** ודאי בעמוני שנשא בת
ישראל קאמרת יאע"ג דביאתו בעבירה בתו כשרה א"ל אין דכי אתא
רבינ' א"ר יוחנן יבת גר עמוני ובת מצרי שני רבי יוחנן אמר כשרה ור"ל
אמר פסולה ר"ל אמר פסולה דיליף לה מכ"ג באלמנה ר' יוחנן אמר כשרה
דמי

גרשמו ויצמה לשוק יליף שיפילו צציאתן מחלל ומנח' ראשון וז"ל כמו שפירשנו בפ"ק (דף טו: וס) דר' יהודה ורבי יהודה ודאי יליף צצמה הדין
כהונה לעשותה חללה דאין חללה אלא מאסורי כהונה ואפילו צהדי השוה מעלמא ומפסול כהונה ורבי יהודה ודאי יליף צצמה הדין
אפילו לפסול צציאתו כדלמא' בקדושין (דף עט. וס): **רבי** יוחנן אמר כשרה. תימא דר"י היכי ילפינן לעיל צצחולין (דף מה).
מק"ו דאלמנה דעובד כוכבים ועבד הבא על צת ישראל הולד פגום הא איכא למימר לרבי יוחנן צת גר עמוני שנשא צת ישראל יוכית
שאסורי שוה צכל וצתו כשרה ולרצן שמעון צן גמליאל דקאמר בפרק אלמנה (לעיל דף טט). דגר עמוני אינו פוסל צציאתו אמי
שפיר אבל לת"ק ורבי יוסי קשיא ומיהו ממנח' שני אין להקשות תוכיח דמה למנח' שכן עשה: **ריש' אקיש** אמר פסולה. הקשה
הר' משה כהן דלעיל (ס) משמע דלכולי עלמא צת עמוני ומנח' שני כשרה לכהונה דלמא' מאי איכא צין מנא קמא לר' יוסי א"ר
יוחנן מנח' שני איכא צינייהו כ' לאפוקי מנח' שני דאין זרעו פסול כמו כהן גדול באלמנה וגבי גר עמוני קאמר דאין כל זרעו
פסול אלמא צתו כשרה לכהונה ואמר ר"י דסוגיא דהתם ר' יוחנן קאמר ליה דלמא' הכא כשרה אבל ריש לקיש דפוסל הכא איכא
דמנא קמא דפסיל התם היינו משום דזרעו פסול ולא יפרש מילתיה דת"ק כמו שפירש ר' יוחנן מה כהן גדול צציאתו בעצירה כ' דא"כ
הוה משמע דמודה לר' יוסי דמנח' שני אין זרעו פסול אלא למנא קמא נמי הוה נקט צמילתיה מה כהן גדול באלמנה שזרעו פסול כ'
דצבירא ליה דבת גר עמוני ומנח' שני זרעו פסול ור' יוסי דקאמר כל זרעו פסול כ' וממעט מנח' שני אליצא דנפשיה נקיט האי לינשא:
מנח'

מסורת הש"ס

א (לעיל סט. וס"ג).
ב קדושין ע: לקמן נח.
בבב"ב (לעיל מ).
קדושין ע"ה. ד' ג"ז שם.
ג קדושין ע"ה. ו' קדושין
כ"ה וס"ג. ו' קדושין ע"ה.
כ"ה שם. ו' ע"כ.

תורה אור השלם

1. ואת עמשה אשר
אבישלם תחת יואב על
הקבא ועמשה בן איש
ושמו יתרא הישראלי
אשר בא אל אביגיל בת
נחש אחות צדוקה אם
צדאב. שמואל ב' יז כה
2. ואביגיל לקחה את
עמשה ואבי עמשה יתר
הישראלי.
דברי הימים א ב' יז
3. לא יבא עמוני ומואבי
בקהל י' גם דור עשירי
לא יבא לקהל בקהל י'
עד עולם: דברים נב' ד'
4. כל בבורה בת מלך
בנימין ממשבעות וקב'
לבושה: תהלים מה י'
5. ויאמרו אליו איה
שרה אשרתך ויאמר דהא
באקל: בראשית יח ט'
6. על דבר אשר לא
קדמו אתכם בלחם
ובמים בדרך בצאתכם
ממצרים ואשר שבר
עליך את בלעם בן בעור
מפתור ארם נהרגם
לקללך: דברים נב' ה'
7. אנה י' כי אני עבדך
אני עבדך בן אמתך
פתחת למסורי:
תהלים קטו טו
8. רבות עשיתי אהך י'
אלהי נפלאותיך
ונחשבתך אלינו שכן
עליך אלהי אבינא
עך: אלהי אבינא
ואדבריה עמנו מספר:
תהלים מ' ו'
9. אז אמרת דהא באתי
במגילת ספר כרובי ע"ה
תהלים מ' ח'
10. ובמו השחר עלה
ואינינו והולאכרם בלזט
לאמר קום קח את
אשתך ואת שתי בנותי
הנמצאות בן חפצה צון
העיר: בראשית יט טו
11. מצאתי דוד עבדי
בשמן קדש משחתיה:
תהלים פט פא

הגהות הב"ח

א גמ' הכי מרגמו:
ב שם דלמא' עמוני
שנשא כ"ל וציבת ודאי
נמחק:

מוסף רש"י

כל תלמיד חכם שמורה
הלכה וכו'. הלכה משה
שלא שמונה מאמר
(בבב"ב יח). **אם** קודם
מעשה אמרה. קודם
שנא מעשה לידו היה גרול
לעמוני למלמדיו (קדושין
נח). קודם שנא מעשה
הלכה לידו (בבב"ב
נח). אמרה להאי שמונה
למלמדיו בשם רבו (קדושין
נח). שומעין לו. נאמן
לאומרה בשעת מעשה
(שם) ועמוני מעשה
(בבב"ב נח). ואם לאו
אין שומעין לו. אינו
נאמן להעיד בשם רבו,
שנא מחמת מעשה הבא
לידו הוא אמר כן (קדושין
נח). הוואיל ודבר מדרש
הוא, שנא בשביל מעשה
שנא לידו אומרה (קדושין
נח). בת גר זכר. ואפילו
מישראלית. כבת חלל
זכר. ופסולה לכהונה. אבל
צת גוית מותרת